

Bilöms, lastbil och buss

Innehållsförteckning

Viktig information

Försäkringsavtalet och tillämplig lagstiftning

Löptid, förnyelse och uppsägning

Premie, bonus och självrisker

Upplyningsplikt och premiebetalning

Försäkringens omfattning

Begränsningar och säkerhetsföreskrifter

Åtgärder vid skada

Kontrollera uppgifterna

Ord och uttryck

Försäkringsgivare

1. Vem försäkringen gäller för

2. När försäkringen gäller

3. Var försäkringen gäller

4. Vad som är försäkrat

4.1 Fordon, släpvagn, utrustning och verktyg

4.2 Avmonterad utrustning

4.3 Förarens personliga lösöre

4.4 Tilläggsförsäkring för egendom som tillhör tredje man ("flytande släpvagnsförsäkring")

4.5 Särskilda beloppsbegränsningar

5. Vad som inte är försäkrat

6. Vad försäkringen gäller för och inte gäller för

6.1 Brand

6.1.1 Omfattning

6.1.2 Undantag

6.2 Stöld, rån och skadegörelse

6.2.1 Omfattning

6.2.2 Undantag

6.2.3 Ersättningsbestämmelser

6.3 Djurkollision

6.3.1 Omfattning

6.3.2 Undantag

6.3.3 Ersättningsbestämmelser

6.4 Vagnskada

6.4.1 Omfattning

6.4.2 Undantag

6.5 Glas

6.5.1 Omfattning

6.5.2 Undantag

6.7 Avbrott

6.7.1 Omfattning

6.7.2 Undantag

- 6.8 Ansvarsskydd utomlands
    - 6.8.1 Var försäkringen gäller
    - 6.8.2 Omfattning
    - 6.8.3 Undantag
    - 6.8.4 Ersättningsbestämmelser
  - 6.9 Finansieringsskydd
    - 6.9.1 Vem försäkringen gäller för
    - 6.9.2 Omfattning
    - 6.9.3 Ersättningsbestämmelser
    - 6.9.4 Återkrav
  - 6.10 Bilräddning
    - 6.10.1 Omfattning
    - 6.10.2 Bärgning
    - 6.10.3 Fordonstransporter och resekostnader
    - 6.10.4 Undantag
    - 6.10.5 Ersättningsbestämmelser
  - 6.12 Rättsskydd
    - 6.12.1 Omfattning
    - 6.12.2 Vem försäkringen gäller för
    - 6.12.3 När försäkringen gäller
    - 6.12.4 Var och i vilka domstolar försäkringen gäller
    - 6.12.5 Undantag
    - 6.12.6 Val av ombud
    - 6.12.7 Kostnader som ersätts
    - 6.12.8 Kostnader som inte ersätts
    - 6.12.9 Försäkringsbelopp och självrisk
    - 6.12.10 Ersättningsbestämmelser
  - 6.13 Bedrägeriförsäkring
    - 6.13.1 Omfattning
    - 6.13.2 Ersättningsbestämmelser
    - 6.13.3 Särskild självrisk
  - 7. Allmänna säkerhetsföreskrifter
    - 7.1 Inledning
    - 7.2 Framförande, behörighet och laglighet
    - 7.3 Stöldskydd
    - 7.4 Service och underhåll m.m.
    - 7.5 Brandsäkerhet
      - 7.5.1 Allmänt
      - 7.5.2 Lastbilar
      - 7.5.3 Bussar
      - 7.5.4 Släcksystem för lastbilar
  - 8. Allmänna undantag
  - 9. Värderings- och ersättningsbestämmelser
    - 9.1 Inledning
    - 9.2 Bärgningskostnader
    - 9.3 Räddningskostnader
    - 9.4 Gångse värde och försäkringsbelopp
    - 9.5 Inlösen till gångse värde
    - 9.6 Åldersavdrag
    - 9.7 Kostnader som inte ersätts
    - 9.8 Övriga ersättningsbestämmelser
-

Viktig information

Denna försäkring är en specialanpassad försäkring avsedd för fordon registrerade som lastbil eller buss. Även växelflak, skåp och annan påbyggnadsutrustning samt släpvagnar kan försäkras. Nedan följer en kortfattad information om försäkringens innehåll, men det är viktigt att du även läser de fullständiga försäkringsvillkoren som följer därefter.

Försäkringsavtalet och tillämplig lagstiftning

Dessa försäkringsvillkor utgör tillsammans med försäkringsbrevet och de Allmänna avtalsbestämmelserna AXAA det försäkringsavtal som gäller mellan dig och Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag. För detta avtal gäller finsk lagstiftning, i synnerhet försäkringsavtalslagen (28.6.1994/543).

Löptid, förnyelse och uppsägning

Om vi inte kommer överens om annat löper försäkringen under ett år och förnyas automatiskt vid periodens slut. Försäkringstagare som är privatpersoner kan när som helst säga upp försäkringen, medan företag kan säga upp försäkringen till huvudförfalldagen inom 30 dagar dessförinnan. Om fordonet överläts gäller försäkringen för den nye ägaren i 14 dagar, med de begränsningar som framgår i avsnitt 1.

Premie, bonus och självrisker

Premien påverkas av bl.a. fordonets vikt, värde och bruk (privat eller tillståndspliktig verksamhet), om fordonet ägs av ett företag eller en privatperson liksom av vilken omfattning och självrisk du valt. Skadefria år berättigar till 10 % bonus, sammanlagt högst 60 %. Ifall du valt försäkringsalternativet "begränsad bilöms" eller en högre självrisk gäller dock ingen bonus.

Upplyningsplikt och premiebetalning

För att försäkringen ska gälla vid en skada är det viktigt att du ger oss rätt upplysningar då försäkringen tecknas och vid eventuella ändringar. Det är även viktigt att premien betalas i tid. Vid dröjsmål med premiebetalningen kan försäkringen sägas upp.

Försäkringens omfattning

Försäkringen erbjuds i flera olika kombinationer och därutöver finns ett antal valbara tilläggsförsäkringar. Av försäkringsbrevet framgår vilket eller vilka fordon, släp och påbyggnader som försäkrats och vilken omfattning som gäller.

Utöver försäkringen för egna fordon, påbyggnader och släp, finns möjlighet att teckna en tilläggs-försäkring för släp eller skåp som hanteras för någon annans räkning, och som du i avtal med ägaren åtagit dig att försäkra.

Kontakta oss gärna för att diskutera vilken försäkring som passar just ditt eller ditt företags fordon, och vad försäkringen kostar. Mer information om försäkringen finns också i faktabladet och på vår hemsida www.omsen.ax

Begränsningar och säkerhetsföreskrifter

Självfallet täcker inte försäkringen alla tänkbara skadehändelser, inte ens om du tecknat alternativet "omfattande bilöms" inklusive tilläggsförsäkringar. Därför är det särskilt viktigt att du bekantar dig med undantag och begränsningar samt de säkerhetsföreskrifter som syftar till att minska risken för skada. Fokusera på dessa avsnitt under rubrikerna "Vad försäkringen inte gäller för" samt "Säkerhetsföreskrifter".

Till de viktigaste begränsningarna hör skador som orsakas av slitage, konstruktionsfel eller bristfälligt underhåll. Försäkringen täcker inte heller skador som enbart består i ytliga repor och andra skönhetsfel eller eventuell värdeminskning efter en reparation p.g.a. färgavvikelse eller liknande. Vagnskade-försäkringen gäller inte om du kör igenom isen. Notera att alternativet "begränsad bilöms" inte omfattar vagnskada, och att rätten till ersättning vid djurolyckor förutsätter att du kört på djuret; försäkringen gäller således inte om fordonet skadas p.g.a. väjning.

Till de viktigaste säkerhetsföreskrifterna hör de krav som gäller stödförsäkringen. Fordonet ska vara låst då det lämnas obevakat, vilket även gäller då fordonet står i garage som andra än du själv och eventuella anställda har tillgång till. Nycklarna får inte förvaras eller gömmas i närheten av fordonet, och inte heller vara märkta så att fordonet eller den försäkrade kan identifieras (t.ex. genom att registernummer, namn och adress anges). Avmonterade fordonsdelar, såsom vinter- eller sommardäck, måste förvaras i låst utrymme som ingen utomstående har tillgång till.

Om en skada inträffar och det visar sig att säkerhetsföreskrifterna inte följts kan ersättningen sättas ner. I allvarliga fall betalas ingen ersättning alls.

Åtgärder vid skada

Du är skyldig att efter förmåga avvärja skada som kan befaras inträffa och omedelbart försöka begränsa skada som redan inträffat (räddningsplikt). Det är också viktigt att du anmäler inträffad skada till oss så fort som möjligt. I händelse av trafikolycka eller kollision med annat fordon bör du anteckna motpartens namn och fordonets registernummer samt eventuella vittnen. Vid behov ska polis tillkallas. Skada genom brott (t.ex. stöld och skadegörelse) måste polisanmälas, och detsamma gäller om du kör på ett djur.

Kontrollera uppgifterna

Kontrollera innehållet i försäkringsbrevet så att uppgifterna gällande fordon, omfattning, självrisker m.m. är korrekta. Detsamma gäller uppgifterna om namn och adress.

Ord och uttryck

Med "vi", "vår", "oss" och liknande avses försäkringsgivaren, d.v.s. Ålands Ömsesidiga Försäkringsbolag. Med "du", "din", "dig" och liknande avses försäkringstagaren, de försäkrade och andra som jämställs med försäkringstagaren enligt lag.

Detta villkor ingår i en serie villkor för olika fordon, som är indelade efter ett gemensamt system, vilket medför att numreringen inte alltid är löpande.

Försäkringsgivare

ÅLANDS ÖMSESIDIGA FÖRSÄKRINGSBOLAG, Köpmansgatan 6, PB 64, AX-22101 MARIEHAMN, Telefon +358-18-27600, e-post: info@omsen.ax, www.omsen.ax

1. Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för dig som försäkringstagare och ägare till försäkrat fordon, med de tillägg och begränsningar som anges nedan i andra – fjärde stycket och i punkt 4.4, 6.8–6.10 samt 6.12.

Ägare till fordon som sålts på avbetalning eller med äganderättsförbehåll, leasinggivare eller den som annars bär risken för fordonet, har företrädesrätt till ersättning som betalas för egendomsskada enligt punkt 6.1–6.5 nedan.

Om försäkringen gäller med finansieringsskydd har tredje man rätt till ersättning även i punkt 6.9 angivna fall, trots att försäkringstagaren själv inte har det.

Försäkringen gäller även till förmån för dödsbo som efter försäkringstagarens död förvärvar äganderätten till fordonet.

Om fordonet byter ägare, har den nye ägaren rätt till ersättning för skada som inträffar inom 14 dagar efter äganderättens övergång, såvida han inte själv tecknat försäkring. Rättsskydds-, avbrotts- och gruppörsäkring är emellertid inte i kraft till den nye ägarens fördel.

2. När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för skada som inträffar under försäkringstiden. Om avbrott, ansvarsskydd utomlands, finansieringsskydd och rättsskydd gäller vad som sägs i punkt 6.7 - 6.9 samt punkt 6.12 nedan.

3. Var försäkringen gäller

Om inte annat anges nedan eller i försäkringsbrevet gäller försäkringen i, och vid transport mellan, alla europeiska länder samt de länder utanför Europa som är anslutna till det s.k. gröna kort-systemet, undantaget den del av Ryssland som ligger utanför Europa.

Vagnskadeförsäkringen enligt punkt 6.4 gäller inte vid körning på bana, t.ex. Nürburgring, Anderstorp, Gotland Ring eller Mantorp, annat än på sådan del av banan som utgör allmän väg, eller då körningen ingår i en organiserad trafiksäkerhetsutbildning.

Ifall bilräddningsförsäkring enligt punkt 6.10 tecknats, utan att försäkringen samtidigt omfattar vagnskada enligt punkt 6.4, gäller bilräddningsförsäkringen endast i Finland, Norge, Sverige och Danmark samt under transport mellan dessa länder.

Vid stöldskada enligt punkt 6.2 som inträffar i Ryssland, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Moldavien eller Rumänien är självrisk 25 % av skadebeloppet, dock minst vald grundsjälvrisk och högst 20.000 euro.

4. Vad som är försäkrat

4.1 Fordon, släpvagn, utrustning och verktyg

Försäkringen gäller för i försäkringsbrevet angiven

- lastbil och/eller buss inklusive fast monterad utrustning, varmed avses utrustning fastsatt med bult, skruv, genom svetsning eller liknande så att det krävs verktyg för att avlägsna den
- släpvagn
- påbyggnadsutrustning, varmed avses t.ex. växelflak, skåp, blandare och annan liknande utrustning som hör till försäkrat fordon och kan anses vara normal för fordon av samma slag, fabrikat och användningssätt.

Försäkringen gäller även för verktyg som hör till fordonets standardutrustning.

4.2 Avmonterad utrustning

I försäkringen ingår även i punkt 4.1 avsedd utrustning som monterats bort, om inte annan utrustning monterats i dess ställe. En uppsättning avmonterade hjul ingår dock alltid.

Observera de särskilda förvaringskrav som gäller sådan egendom enligt de allmänna säkerhetsföreskrifterna i avsnitt 7 nedan.

4.3 Förarens personliga lösöre

I försäkringen ingår förarens personliga tillhörigheter såsom kläder och värdehandlingar, telefoner och glasögon, som skadas i samband med att fordonet drabbas av ersättningsbar skada under yrkesmässig färd eller transport.

4.4 Tilläggförsäkring för egendom som tillhör tredje man ("flytande släpvnagnsförsäkring")

Om så anges i försäkringsbrevet, gäller försäkringen även för tredje man tillhöriga släpvnagnar eller annan angiven egendom, som du åtagit sig att försäkra.

Försäkringen gäller endast i den mån ersättning inte betalas genom annan försäkring.

Ersättning betalas för de skadehändelser och högst med det belopp som anges i försäkringsbrevet.

4.5 Särskilda beloppsbegränsningar

Vid skada på försäkrad egendom betalas ersättning högst med i försäkringsbrevet angivet belopp.

Om inte annat anges i försäkringsbrevet betalas dock ersättning högst med

- 3.000 euro vid skada på system för navigation, ljud och bild samt övrig mediautrustning som inte ingår i fordonets standardutrustning
- 3.000 euro vid skada på förarens personliga lösöre.

Skada värderas i enlighet med bestämmelserna i avsnitt 9.

5. Vad som inte är försäkrat

Försäkringen gäller inte för

- egendom som, i andra fall än vad som anges i avsnitt 4, transporteras med fordonet
- mobiltelefoner, datorer, surfplattor och kontanter
- navigationsutrustning som inte är fast monterad
- andra verktyg än de som ingår i fordonets standardutrustning
- programvara, hårdvara avsedd för lagring av ljud, bild eller annan data såsom CD- och DVD-skivor, externa hårddiskar etc., eller information lagrad på dessa enheter
- reservdelar och dubblettexemplar av delar
- utrustning som strider mot/har installerats i strid med lag, förordning, myndighetsbestämmelser eller säkerhetsföreskrifter
- special- eller annan dekorationslackering, tejpning eller foliering som inte motsvarar sedvanligt seriemässigt utförande
- reklamtext (kostnad för din egen varumärkes- eller mönsterskyddade firmasymbol ersätts dock)
- drivmedel
- lastremmar, presenningar och annan surningsutrustning.

6. Vad försäkringen gäller för och inte gäller för

Försäkringen gäller för det lagliga intresse som består i att värdet av försäkrad egendom inte minskar eller går förlorat. Med skada under detta avsnitt avses fysisk skada och/eller förlust av egendomen.

Försäkringen omfattar nedanstående skadehändelser om så framgår av försäkringsbrevet. Observera även de allmänna säkerhetsföreskrifterna i avsnitt 7 och de allmänna undantagen i avsnitt 8 samt de allmänna avtalsbestämmelserna.

6.1 Brand

6.1.1 Omfattning

Ersättning betalas för skada genom

- brand, varmed avses eld som kommer lös
- direkt åskslag med mekanisk splittring som följd
- explosion.

Brandskada som inträffat i samband med stöld eller bruksstöld ersätts endast om de allmänna säkerhetsföreskrifterna i avsnitt 7 var uppfyllda vid tidpunkten för tillgreppet.

6.1.2 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte för skada

- genom explosion i motor, avgassystem, katalysator, däck eller slangar
- på elektrisk anordning, ledning, elektronisk styrenhet eller liknande genom överhettning, kortslutning, överspänning eller andra elfenomen
- genom att glöd eller upphettat föremål svett eller bränt hål på egendom utan att brand uppstått.

6.2 Stöld, rån och skadegörelse

6.2.1 Omfattning

Ersättning betalas för i strafflagen (19.12.1889/39) avsedd skada genom stöld, bruksstöld, rån eller olovligt brukande av det försäkrade fordonet, liksom för skada som uppkommer vid försök till sådana brott.

Ersättning betalas också för i strafflagen avsedd uppsåtlig skadegörelse på det försäkrade fordonet.

6.2.2 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte

- för skada genom stöld av olåst fordon
- för skadegörelse som orsakas av ett annat fordon
- för skada orsakad av försäkringstagaren själv eller annan försäkrad, någon inom det egna hushållet eller någon som lånat, hyrt eller på annat sätt anförtrotts att använda fordonet
- vid bedrägeri, förskingring eller annat liknande brott eller avtalsbrott.

6.2.3 Ersättningsbestämmelser

Vid ersättningsgill förlust av fordonet betalas ersättning om den inte kommit till rätta inom 30 dygn från det att du anmält skadan till oss och polisen. Samtliga nycklar till fordonet ska lämnas in till oss.

Du måste också kräva att åtal väcks mot den eller de som misstänks för ovannämnda brott.

Observera även de övriga ersättningsbestämmelserna i punkt 9.8 nedan.

6.3 Djurkollision

6.3.1 Omfattning

Ersättning betalas för plötslig och oförutsedd skada som inträffar vid direkt sammanstötning med ett djur, under förutsättning att händelsen anmälts till polisen.

6.3.2 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte för skada som inträffar till följd av väjning för djur. Sådan skada kan istället ersättas enligt vagnskadeförsäkringen, punkt 6.4.

6.3.3 Ersättningsbestämmelser

Du är skyldig att anmäla djurkollision till polisen.

Observera även de övriga ersättningsbestämmelserna i punkt 9.8 nedan.

6.4 Vagnskada

6.4.1 Omfattning

Ersättning betalas för direkt sakskada till följd av en plötslig och oförutsedd utifrån kommande händelse, t.ex. kollision, dikeskörning, vältnings eller vägras.

Ersättning betalas även för i första stycket nämnd skada, som uppstår under transport med andra fortskaffningsmedel, t.ex. ombord på en färja.

6.4.2 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte för skada

- till följd av annan i avsnitt 6 angiven orsak
- som förorsakats av annan del av fordonet eller dess utrustning, t.ex. för att utrustningen lossnat
- som orsakas av lasten eller av djur i fordonet, såvida inte skadan är en direkt följd av ersättningsgill vagnskada.

6.5 Glas

6.5.1 Omfattning

Ersättning betalas för skada på vindruta, sidoruta eller bakruta som består i att rutan genombrutits, spräckts eller krossats, t.ex. vid stenskott, om rutan av trafiksäkerhetsskäl måste repareras eller bytas.

6.5.2 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte för skada

- som inträffar vid kollision, dikeskörning, vältnings eller vägras
- på andra glas eller glaskonstruktioner såsom strålkastare, bakljus, glastak, takluckor eller speglar

som istället kan ersättas enligt vagnskadeförsäkringen, punkt 6.4.

6.7 Avbrott

6.7.1 Omfattning

Ersättning betalas för förlorade användningsdagar om fordonet blir obrukbart p.g.a. ersättningsgill skada enligt ovan i punkt 6.1–6.5 nämnd skadehändelse.

Ersättning betalas för hela dygn i form av dagsersättning med i försäkringsbrevet angivet belopp

- vid inlösen eller utbetalning av engångsersättning under högst fjorton (14) dygn
- vid reparation under högst fyrtiofem (45) dygn
- för stulet fordon under högst fyrtiofem (45) dygn
- för väntetid på reservdelar under högst sju (7) dygn, vilket inräknas i det maximala antalet dygn som ersätts enligt föregående punkter.

Ersättning betalas från det att skadan har anmälts till oss, under förutsättning att fordonet då är obrukbart p.g.a. ersättningsgill skada enligt punkt 6.1–6.5 ovan, tills

- fordonet är klart för avhämtning från verkstaden eller annars står till ditt förfogande

- ett annat fordon överläts till, hyrs av eller på annat sätt nyttjas av dig i det försäkrade fordonets ställe, eller
- du återfår stulet fordon

efter avdrag för den i försäkringsbrevet angivna självrisiktiden, och längst under den i föregående stycke angivna tidsperioden.

6.7.2 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte för skada till den del ersättning betalas från annan försäkring, t.ex. trafikförsäkring.

6.8 Ansvarsskydd utomlands

6.8.1 Var försäkringen gäller

Avvikande från avsnitt 3 ovan gäller försäkringen i länder anslutna till gröna kort-systemet utanför det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), undantaget den del av Ryssland som ligger utanför Europa.

6.8.2 Omfattning

Ersättning betalas för

- person- och sakskador som drabbar utomstående
- personskador som drabbar passagerare i det försäkrade fordonet

då försäkrat fordon använts i trafik utomlands, om du personligen är ersättningskyldig för skadan enligt lagstiftningen i det land där skadan inträffade.

6.8.3 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte, till den del

- skadelidande är berättigad till ersättning från trafik-, olycksfalls- eller annan motsvarande finsk eller utländsk försäkring
- ersättning betalas med stöd av annat ersättningssystem eller lag.

6.8.4 Ersättningsbestämmelser

Ersättning betalas med högst det belopp som anges i försäkringsbrevet, efter avdrag för däri angiven självrisk.

Beloppsbegränsningen gäller för alla kostnader med anledning av skadan, inklusive eventuella kostnader för rättegång gällande skadestånd. Skador orsakade av samma händelse, försummelse eller omständighet betraktas därvid som en och samma skada.

Om flera personer är solidariskt ansvariga för samma skada, ersätter försäkringen endast den del av skadan som kan läggas dig till last. Om bevisning ej kan företes gällande skuldfördelningen, betalas ersättning med ett belopp motsvarande skadekostnaden dividerad med antalet inblandade skadevällare.

Observera även de övriga ersättningsbestämmelserna i punkt 9.8 nedan.

6.9 Finansieringsskydd

6.9.1 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller för ägare till fordon som sålts på avbetalning eller med äganderättsförbehåll, leasinggivare eller den som annars bär risken för fordonet.

6.9.2 Omfattning

Försäkringen gäller till den del som ersättning annars inte skulle betalas ut, därför att

- de allmänna säkerhetsföreskrifterna enligt avsnitt 7 försumrats
- räddningsplikten enligt de allmänna avtalsbestämmelserna försumrats
- den försäkrade själv bidragit till eller orsakat skadan av skäl som anges i de allmänna avtalsbestämmelserna
- den försäkrade själv, eller annan i punkt 6.2.2 nämnd person, orsakat skada genom stöld, rån eller skadegörelse
- fordonet använts i trafik trots att det varit avställt eller upplagt.

6.9.3 Ersättningsbestämmelser

Ersättning betalas upp till beloppet av kvarvarande fordran som ej förfallit till betalning vid tidpunkten för skadan, dock högst motsvarande skadebeloppet. Ersättning betalas inte för obetalda rater som förfallit till betalning före skadan inträffade.

Från ersättningen avdras den självrisk som gäller enligt försäkringsbrevet, samt eventuella obetalda och förfallna premier hänförliga till fordonets försäkring. Observera även de övriga ersättningsbestämmelserna i punkt 9.8 nedan.

6.9.4 Återkrav

Vi har rätt att återkräva utbetald ersättning av skadevällaren, fordonets innehavare, ägare eller leasingtagare.

6.10 Bilräddning

6.10.1 Omfattning

Ersättning betalas för skäligena kostnader för

- bärgning och transport av försäkrat fordon
- resa för förare

som blivit nödvändig p.g.a. händelse enligt punkt 6.10.2 eller punkt 6.10.3 nedan, som inträffat under färd med fordonet.

Med färd avses kontinuerlig körning eller resa utan andra avbrott än sedvanliga korta stopp för t.ex. matpauser och maximalt en övernattnings på samma ort.

Försäkringen gäller även för tillkopplad släpvagn.

6.10.2 Bärgning

Om fordonet blir körodugligt som en direkt följd av driftstopp eller skada, betalas ersättning för bärgning till närmaste verkstad, alternativt reparation på platsen om det inte blir dyrare.

6.10.3 Fordonstransporter och resekostnader

Om fordonet inte kan repareras på ett ändamålsenligt sätt inom tre arbetsdagar från bärgning, eller om det stulits och inte kommit till rätta innan resan fortsatt med annat färdmedel, betalas ersättning för förarens resa till

hemort inom Norden, samt för

- transport av fordonet till destinations- eller hemort inom Norden, eller
- resa för en person med billigaste färdmedel i syfte att hämta fordonet efter att reparation utförts eller fordonet återfunnits efter stöld.

6.10.4 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte

- för driftstopp som orsakats av brist på drivmedel eller annan energikälla
- för skada genom stöld av olåst fordon
- till den del ersättning betalas från garanti eller annan försäkring, t.ex. trafikförsäkring
- för reparations- eller reservdelskostnader, i andra fall än enligt punkt 6.10.2
- för driftskostnaden vid hämtning av fordonet, eller andra kostnader som skulle uppkommit oberoende av skadefallet.

6.10.5 Ersättningsbestämmelser

Vi avgör om hemresa ersätts, när det ska ske och med vilket färdmedel, samt om skadat fordon ska repareras, och i så fall var. Eventuell transport eller hämtning av fordonet måste först godkännas av oss.

Kostnad för hemtransport eller hämtning av fordonet ersätts med högst 5.000 euro.

Ersättning för transporter, resor och övernattningskostnader betalas alltid motsvarande skäligena kostnader för billigaste färdmedel respektive logi.

Från ersättningen avdras den självrisk som anges i försäkringsbrevet samt eventuella inbesparade kostnader.

Observera även de övriga ersättningsbestämmelserna i punkt 9.8 nedan.

6.12 Rättsskydd

6.12.1 Omfattning

Försäkringen gäller för nödvändiga och skäligena ombuds- och rättegångskostnader i vissa tvister/ tvistemål och brottmål som ansluter sig till det försäkrade fordonet, som du inte kan få ersättning för av motparten eller annan.

Med tvist/tvistemål avses, att ett rättsligen grundat krav har framförts, och helt eller delvis avisats.

Med brottmål avses att åtal har väckts

- mot dig som svarande, eller
- mot annan part samtidigt som du i egenskap av målsägande yrkar ersättning.

6.12.2 Vem försäkringen gäller för

Försäkringen gäller, med nedan angivna begränsningar, för det försäkrade fordonets ägare, förare och innehavare, när denne är

- kärande eller svarande i tvistemål
- målsägande, som i brottmål yrkar ersättning mot svaranden

- svarande i brottmål.

Försäkringen gäller inte för den som brukat fordonet utan lov.

6.12.3 När försäkringen gäller

Försäkringen gäller för tvist som uppstår eller brottmål som uppkommer under försäkringstiden, om försäkringen varit i kraft med samma omfattning under en sammanhängande tid av minst två år, hos oss eller i något annat bolag.

Tvist anses uppstå, då en part helt eller delvis avvisar ett framställt krav. Brottmål anses uppkomma, då åtal har väckts.

Försäkringen gäller även om försäkringen varit i kraft kortare tid än två år, under förutsättning att

- de händelser eller omständigheter som vid tvistemål ligger till grund för tvisten, alternativt
- den påstådda gärningen vid brottmål

inträffat under den tid försäkringen varit i kraft med samma omfattning hos oss eller i något annat bolag.

Om försäkringen inte längre är i kraft då tvisten uppstår eller åtal väcks därför att försäkringsbehovet upphört, gäller försäkringen ändå om de händelser eller omständigheter som ligger till grund för tvisten/åtalet inträffade när försäkringen var i kraft och det därefter inte gått längre tid än 6 månader.

6.12.4 Var och i vilka domstolar försäkringen gäller

Försäkringen gäller vid mål eller ärenden som kan tas upp till behandling i en tingsrätt i Finland eller motsvarande utländsk domstol, i de länder som anges i avsnitt 3, samt i dessa domstolars besvärsinstanser.

Försäkringen gäller även vid skiljeförfarande, samt i ärenden som behandlas i trafikskade-, försäkrings- eller konsumenttvistenämnden.

Försäkringen gäller inte i ärenden som behandlas av administrativa myndigheter eller specialdomstolar, t.ex. länsstyrelser, förvaltnings-, försäkrings-, arbets- eller marknadsdomstolen, eller i besvärsinstanser till dessa.

Anspråket i tvisten, eller den påstått brottsliga gärningen, ska ha sin grund i händelse eller omständighet som inträffat inom försäkringens giltighetsområde enligt avsnitt 3.

6.12.5 Undantag

Utöver de allmänna undantagen i avsnitt 8, betalas ersättning inte

- om du, i eller utom rättegång, avstår från dina möjligheter att få ersättning från motparten, staten eller annan
- för ärenden där värdet av det målet gäller eller det belopp som yrkas understiger 500 euro, eller där du inte har befogat intresse av att få din sak behandlad
- för ärenden som hänför sig till konkurs, utsökning, exekution eller verkställande av utsökning, företags- eller skuldsanering
- för tvister mellan delägare i fordonet, med någon annan försäkrad eller någon som du är eller har varit gift, registrerad partner eller sambo med
- för ärenden som handläggs som grupptalan
- för tvister med oss gällande frågan om rättsskydd helt eller delvis ska beviljas

- för brottmål där du åtalas för
  - avsiktliga eller grovt vårdslösa gärningar
  - rattfylleri
  - olovlig körning
  - hastighetsöverträdelse

eller för tvister om skadestånd med anledning av sådan gärning. Om åtalet avser grovt brott men du frikänns från grovt brott genom lagakraftvunnen dom, gäller dock försäkringen.

6.12.6 Val av ombud

Du ska som ditt ombud anlita advokat, offentligt rättsbiträde eller annan sådan jurist som enligt lagen har rätt att agera som rättegångsombud- eller biträde i Finland eller det land som anges i punkt 6.12.4. Ombudet ska vara lämpligt med hänsyn till din bostadsort, domstolsorten och ärendets natur.

6.12.7 Kostnader som ersätts

I den mån kostnaderna

- är nödvändiga och skäligen med hänsyn till målets beskaffenhet, samt
- står i rimlig proportion till det intresse målet gäller, och
- inte kan utfås av motpart, staten eller annan

betalas ersättning för

- ombudets arvode och kostnader, under förutsättning att vidtagna åtgärder väl specificerats så att nödvändigheten och skäligheten kan bedömas
- kostnader för bevisning och utredning som anskaffats före rättegång eller skiljeförfarande men efter det att ersättningsgillt försäkringsfall uppstått, under förutsättning att bevisningen respektive utredningen beställts av ditt ombud
- bevisning i rättegång eller skiljeförfarande
- expeditionskostnader i domstol.

6.12.8 Kostnader som inte ersätts

Ersättning betalas inte för

- motpartens rättegångskostnader som du genom dom eller avtal ålagts att betala
- ditt eget arbete, tidspillan, förlorad inkomst, resor, uppehälle eller andra omkostnader
- kostnader som uppstår för att du avstår från dina möjligheter att få ersättning av motparten
- kostnader som betalats eller skulle ha kunnat betalas av allmänna medel, staten eller annan
- tilläggskostnad som uppstår p.g.a. byte av ombud
- kostnader för införskaffande av juridiskt sakkunnigutlåtande
- kostnader som uppstår innan ett ersättningsgillt försäkringsfall uppkommit, eller som förorsakas av brottsanmälan och förundersökning i brottmål

- kostnader som uppstår för att du eller ditt ombud uteblir från förhandling, framför obefogade krav eller påståenden, orsakar onödig rättegång eller på annat sätt agerar försumligt
- ersättning till skiljemän eller administrativa kostnader i skiljeförfarande
- kostnader förorsakade av verkställande av dom, beslut eller skyddsåtgärder.

6.12.9 Försäkringsbelopp och självrisk

Ersättning betalas för arvode till ditt ombud, högst upp till det försäkringsbelopp som anges i försäkringsbrevet. Detta utgör den högsta ersättning som betalas vid varje försäkringsfall.

Det anses som ett och samma försäkringsfall, då

- flera av de som är försäkrade med samma försäkring står på samma sida i målet, eller
- de försäkrade är parter i flera tviste- eller brottmål som grundar sig på samma händelse, omständighet, rättshandling eller yrkande.

Från de kostnader som ersätts avdras den självrisk som anges i försäkringsbrevet.

6.12.10 Ersättningsbestämmelser

Ersättning betalas när domstols beslut vunnit laga kraft eller förlikning ingåtts.

Du är skyldig att yrka ersättning för dina rättegångskostnader av motparten.

Om motparten har ådömts eller förbundit sig att betala dina kostnader, är du skyldig att till oss återbetala försäkringsersättningen, i den utsträckning du får betalt av motparten.

Ifall dina kostnader efter avdrag för självrisk överstiger försäkringsbeloppet, fördelas eventuell återbetalning proportionellt mellan dig och oss.

Om vi betalat ersättning, övertar vi din rätt att kräva ersättning av motpart, staten eller annan, och du är skyldig att överföra din rätt till ersättning på oss.

Du har inte rätt att med bindande verkan för oss medge beloppet av de kostnader som föranletts av ärendets skötsel.

Om det i ärendet är fråga om något väsentligen annat än ditt eget intresse, eller om ärendet gäller ett gemensamt intresse som delas med personer som ej omfattas av denna försäkring, ersätter försäkringen endast din andel av kostnaderna.

Observera även de övriga ersättningsbestämmelserna i punkt 9.8 nedan.

6.13 Bedrägeriförsäkring

6.13.1 Omfattning

Ersättning betalas för förlust av försäkrat fordon genom bedrägeri, förskingring eller annat i strafflagen avsett förmögenhetsbrott, om fordon som hyrts eller leasats ut utan förare inte återlämnats inom avtalad tid och det förflutit 30 dygn sedan brottet polisanmälades.

Försäkringen gäller endast om

- skriftligt hyres- eller leasingavtal ingåtts,
- fordonet hyrts/leasats utan förare, och
- hyres- eller leasingtagaren styrkt sin identitet och det kan verifieras genom t.ex. kopia av körkort.

6.13.2 Ersättningsbestämmelser

Du är skyldig att

- polisanmäla brottet
- vidta alla åtgärder som är möjliga och skäligen kan krävas för att återfå fordonet
- kräva att åtal väcks mot den eller de som misstänks för brottet
- yrka ersättning för skadan av den eller de som misstänks för brottet.

Ersättning betalas motsvarande fordonets gängse värde vid tidpunkten för uthyrnings- eller leasingavtalets ingående. Se punkt 9.4 nedan.

Observera även de övriga ersättningsbestämmelserna i punkt 9.8 nedan.

6.13.3 Särskild självrisk

Från ersättningen avdras vid varje skadefall en självrisk om 10 % av skadebeloppet, dock lägst den i försäkringsbrevet angivna självrisken.

7. Allmänna säkerhetsföreskrifter

7.1 Inledning

För att full ersättning ska betalas vid en skada är det en förutsättning att du följt säkerhetsföreskrifterna. Ersättningen kan annars nedsättas eller, i allvariga fall, förvägras enligt vad som anges i de allmänna avtalsbestämmelserna.

Nedannämnda säkerhetsföreskrifter gäller utöver och i anslutning till vad som, i förekommande fall, anges i reglerna om olika skadehändelser i avsnitt 6 ovan.

7.2 Framförande, behörighet och laglighet

Fordonet får inte framföras

- av förare som saknar behörighet därtill, t.ex. för att denne saknar föreskrivet förarbevis eller körkort, eller inte innehar den ålder som krävs
- då den är avställd, upplagd eller belagd med körförbud
- med däck som ej motsvarar gällande regler om t.ex. däcktyp (såsom vinterdäck), mönsterdjup eller slityta
- ovarsamt, vårdslöst eller på ett sätt där föraren inser eller borde inse att risken för skada ökar
- av förare som är straffbart påverkad av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel
- i strid med gällande regler om kör- och vilotider
- i strid med lagar, förordningar eller myndighetsbestämmelser
- i strid med för fordonet gällande bestämmelser om axel- och boggitryck samt bruttovikt.

Om lastbil är utrustad med stödbalkar/stödben ska, då fordonet används vid lyft, stödbalkarna vara utdragna och stödbenen ansatta så långt det är möjligt med hänsyn till aktuell lyftkapacitet.

Förflyttning med hängande last eller utskjuten/lång bom och/eller jibb får inte ske.

7.3 Stöldskydd

Då fordonet lämnas utan tillsyn måste

- det låsas eller förvaras i låst utrymme som endast disponeras av dig
- nycklar till tändningslås, dörrar/centrallås och larm eller annat stöldskydd förvaras omsorgsfullt, ej åtkomligt för obehöriga och aldrig i omedelbar anslutning till fordonet.

Avmonterad fordonsdel måste förvaras i låst utrymme som endast disponeras av dig.

Nycklar får inte förses med uppgifter som möjliggör identifiering av fordonet eller den försäkrade, såsom registernummer, adress eller telefonnummer.

7.4 Service och underhåll m.m.

Fordonet får inte köras så att motor, kraftöverföring eller annan del av fordonet utsätts för onormal påfrestning eller överhettning.

Tillverkarens anvisningar beträffande service, skötsel, underhåll och drift, samt driv- och smörjmedel måste följas.

7.5 Brandsäkerhet

7.5.1 Allmänt

Fordonet måste hållas rent och vara i tekniskt gott skick. Bränsle- och andra vätskeläckage måste åtgärdas utan dröjsmål. Slangar som är slitna eller skadade måste bytas ut.

Kablar där isoleringen är sliten eller skadad måste bytas ut. Säkringar ska alltid bytas till säkringar av samma storlek.

Batterier ska vara korrekt fastsatta och installerade, och batteripolerna försedda med polskydd eller skyddsmatta. Vid längre stillestånd, t.ex. vinterförvaring, måste batteriet kopplas ur.

Uppvärmning av fordonet eller dess maskin får endast ske med för ändamålet avsedd och godkänd kupé- och motorvärmare.

Arbete på fordonet eller i dess förvaringsutrymme som kan medföra uppvärmning, gnistbildning eller annars risk för brand, får endast ske i enlighet med vad som föreskrivs om heta arbeten och utföras av person som är behörig därtill.

Tillfälliga reparationer får endast utföras i syfte att möjliggöra transport till verkstad.

Myndighetsföreskrifter gällande förvaring av brännbara vätskor måste följas.

7.5.2 Lastbilar

Lastbil som används för transport eller hantering av lättantändligt energimaterial, t.ex. torv, flis eller avfall, ska vara utrustad med

- fast monterat släcksystem klass 2,
- 2 frostskyddade handbrandsläckare av klass 13A 144 B, varav en måste vara tillgänglig från marken,
- stoppanordning för motor, samt
- huvudströmbrytare.

Ifall transporten sker i slutet utrymme krävs dock inget släcksystem enligt första punkten.

För lastbil utrustad med flisaggregat och flismaskin gäller, utöver vad som anges i föregående stycke, att bearbetningsmotorn ska vara utrustad med

- fast monterat släcksystem klass 1, med släckmedelsmängd minst 6 liter/m³
- 2 handbrandsläckare av klass 43A 233 B, varav en måste vara tillgänglig från marken,
- stoppanordning för motor, samt
- huvudströmbrytare.

7.5.3 Bussar

Buss avsedd för fler än 9 och färre än 22 passagerare, ska vara utrustad med en lättåtkomlig handbrandsläckare, klass 34A 233B.

Buss registrerad efter 1.6.2018 avsedd för fler än 22 passagerare, ska vara utrustad med två lättåtkomliga handbrandsläckare, klass 34A 233B. Motorutrymme samt utrymme för tillsatsvärmare ska vara försedda med genomföringar av minst 50 mm diameter, som medger släckning med handbrandsläckare.

Därutöver ska bussens motorutrymme samt utrymme för tillsatsvärmare vara försett med automatiskt släcksystem som uppfyller kraven enligt UN ECE R107.

7.5.4 Släcksystem för lastbilar

Med släcksystem avses ett fast monterat automatiskt vätske- eller högtrycksvätskesystem, som vid brand avger larm och aktiverar släckmedel.

Systemet måste vara nationellt testat och godkänt, och släckmedelsmängden får aldrig understiga 3 l/m³. Installationen ska vara utförd av auktoriserad montör och styrkas med installationsintyg.

Systemet måste omfatta samtliga förbränningsmotorrum, partikelfilter och andra utrymmen där risk för brand föreligger, och ska även kunna aktiveras manuellt från förarplats samt från maskinens utsida med ett utvändigt aktiveringsdon.

Det skyddade utrymmet ska vara försett med tillräckligt antal detektorer eller tillräckligt lång detektor slang/ledning för snabb detektering av uppkommen brand.

Med **klass 1** släcksystem avses en anläggning som vid brand avger larm och samtidigt stoppar motor, stänger av bränsle- och elsystem samt aktiverar släcksystemet.

Med **klass 2** släcksystem avses, utöver de krav som gäller klass 1 släcksystem, en anläggning som vid brand aktiverar släckning med maximalt 10 sekunders fördröjning. Vid avslagen huvud-strömbrytare tillåts dock ingen fördröjning.

Anmärkning:

För **klass 1 och 2** släcksystem installerade efter 1 jan 2019 gäller följande. De måste förses med brandindikering även vid elkablar och komponenter som p.g.a. sin spänning eller ström kan orsaka brand, t.ex. startmotor, generator och kablage till dessa.

8. Allmänna undantag

Nedannämnda undantag är gemensamma för samtliga de skadehändelser som nämns i avsnitt 6. De gäller utöver och i anslutning till vad som, i förekommande fall, anges för respektive skadehändelse.

Ersättning betalas inte för skada

- som inträffar under tävling eller träning inför tävling, hastighetskörning eller körning på vägsträcka avstängd för allmän trafik
- som den försäkrade eller annan som med dennes tillstånd framför bilen orsakar

- genom ovarsam eller vårdslös körning eller genom medvetet risktagande
- under påverkan av alkohol, narkotika eller andra berusningsmedel
- till följd av vatten, t.ex. för att fordonet sjunker genom isen eller körs på väg täckt av vatten
- orsakad av konstruktions-, tillverknings- eller materialfel
- orsakad av att fordonet används i strid med lagar, förordningar, myndighetsbestämmelser
- orsakad av att fordonet används i strid med typgodkännande/klassning, instruktioner, tillstånd eller begränsningar
- som består i eller är en följd av förslitning, ålder, röta, väta, köld, sönderfrysning, korrosion, mögel, skadedjur eller ohyra
- som består i eller är en följd av bristande underhåll, vanvård eller annan tidigare defekt
- som leverantör eller annan är ansvarig för på grund av lag, garanti eller liknande åtagande
- som enbart består i nedsmutsning, missfärgning eller repor i bilens ytskikt
- vars uppkomst eller omfattning direkt eller indirekt orsakats av krig, krigsliknande händelse, upplopp, terrorhandling, arbetsmarknadskonflikt, atomkärnprocess eller radioaktiv strålning.

9. Värderings- och ersättningsbestämmelser

9.1 Inledning

Försäkringen är inte avsedd att bereda den försäkrade någon vinst, utan endast betala ersättning för liden skada, värderad enligt nedanstående bestämmelser.

Vi fullgör vår ersättningskyldighet på något av följande sätt, genom att

- ersätta skäligena reparationskostnader
- istället för reparationskostnaderna ersätta ett kalkylerat penningbelopp motsvarande reparation på egen bekostnad
- anskaffa likvärdig egendom
- ersätta egendomens gängse värde om den med hänsyn till detta värde inte är lönsam att reparera eller inte kommit till rätta efter stöld, eller
- lösa in egendomen till gängse värde enligt punkt 9.5.

Vi avgör på vilket sätt skadan ersätts.

Ersättning betalas med tillägg för eventuella bärgnings- och räddningskostnader enligt punkt 9.2–9.3, högst med det belopp som anges i punkt 9.4–9.5.

Från ersättningen för skadan, värderad enligt nedan-stående bestämmelser, avdras först eventuellt rest-värde och i förekommande fall görs nedsättning p.g.a. underlåtenhet att följa säkerhetsföreskrifterna. Därefter avdras i försäkringsbrevet angiven självrisk.

9.2 Bärgningskostnader

Vid ersättningsgill skada på fordonet betalar vi också nödvändig bärgning till närmaste verkstad, om fordonet inte kan köras dit för egen maskin.

9.3 Räddningskostnader

Ersättning betalas för skäligen kostnader för avvärjning och begränsning av skada (räddningskostnader).

Observera, beträffande skyldighet att avvärja och begränsa skada, vad som anges i de allmänna avtalsbestämmelserna.

9.4 Gångse värde och försäkringsbelopp

Med gångse värde avses egendomens marknadsvärde omedelbart innan skadan. Det gångse värdet utgör alltid högsta gräns för vår ersättningskyldighet.

Vid fastställande av det gångse värdet beaktas bl.a. fordonsmodell, årsmodell, ibruktagningssår, skick, körsträcka, utrustningsnivå, användningssätt och huruvida föreskrivna serviceintervall åtföljts.

För viss typ av utrustning gäller särskilda åldersavdrag enligt punkt 9.6.

Om försäkringsbelopp är angivet i försäkringsbrevet, är detta inte ett bevis för det gångse värdet. Ersättningen begränsas i sådant fall till det lägsta av försäkringsbeloppet och det gångse värdet.

9.5 Inlösen till gångse värde

Om skadekostnaderna beräknas uppgå till minst två tredjedelar av egendomens gångse värde, har vi rätt att lösa in egendomen till det gångse värdet.

9.6 Åldersavdrag

Vid skada på nedannämnda egendom görs, från anskaffningspriset för motsvarande ny egendom, åldersavdrag enligt nedanstående tabell.

I den högra kolumnen anges först antalet år utan avdrag, sedan avdraget i procent per år därefter. Avdraget är högst 80 %.

ljud- och bildutrustning	1 år/10 %
navigationsutrustning och färdskrivare	1 år/10 %
däck	1 år/40 %
bilbarnstolar och annan säkerhetsutrustning	2 år/10 %
batterier för fordon med förbränningsmotorer	1 år/20 %
batterier för el- och hybridfordon	5 år/10 %

9.7 Kostnader som inte ersätts

Ersättning betalas inte för

- affektionsvärde eller annat värde av personlig natur
- värdeminskning som kan kvarstå efter reparation, exempelvis p.g.a. avvikelse i struktur, mönster, färg eller efter annat skönhetsfel
- värdeminskning som uppkommer till följd av ej fackmannamässigt återställande
- merkostnad för förbättring eller förändring som gjorts i samband med reparation
- merkostnad som beror på att våra anvisningar om inköpsställe eller verkstad inte följts
- special- eller annan dekorationslackering, tejpning eller foliering som inte motsvarar sedvanligt seriemässigt utförande
- reklamtext (kostnad för din egen varumärkes- eller mönsterskyddade firmasymbol ersätts dock)

- merkostnad som beror på forceringsåtgärder, t.ex. övertidsarbete, inköp till överpris eller transport med annat än sedvanligt transportmedel, annat än då detta särskilt överenskommit med oss
- merkostnad som vid reparation uppstår till följd av konstruktions-, tillverknings- eller materialfel, förslitning, ålder, korrosion, bristande underhåll, vanvård eller annan tidigare defekt
- tidsförlust, utebliven vinst, inkomstförlust, skada eller olägenhet till följd av att egendomen inte kunnat användas, eller annan indirekt skada. Om avbrottsförsäkring enligt punkt 6.7 ingår kan dock ersättning för stillestånd betalas på däri angivna grunder
- mervärdesskatt, om ersättningsmottagaren är redovisningsskyldig för mervärdesskatt
- kostnader för framställande av krav, eget arbete eller andra kostnader orsakade av skadeutredningen.

9.8 Övriga ersättningsbestämmelser

Vid förlust av försäkrad egendom ska du kunna styrka både äganderätten till egendomen samt dess värde och ålder. Reparationskostnader måste du kunna verifiera med originalkvitto.

Vi har rätt att besikta skadad egendom, och du är skyldig att medverka vid skaderegleringen och tillhandahålla det material som efterfrågas av oss.

Vi har rätt att avgöra om egendomen ska repareras, ersättas med likvärdig ny eller begagnad egendom, eller om skadan ska ersättas kontant.

Vi har också rätt att anvisa verkstad respektive inköpsställe samt val av reparationsmetod. Vid reparation ska om möjligt skadade delar bytas ut mot likvärdiga begagnade delar, och skadade plastdelar repareras.

Partiella skador på vindrutor genom exempelvis stenskott åtgärdas i första hand genom reparation. Byte av hela rutan görs endast om det är påkallat av trafiksäkerhetsmässiga skäl.

Vi har emellertid inget ansvar för åtagande av säljare eller reparatör, och även om anvisningar lämnats i denna del är du alltid beställare. Det ankommer därför på dig att t.ex. godkänna eller reklamera arbete.

Äganderätten till ersatt egendom tillfaller oss om inte annat överenskommes och vi har rätt, men inte skyldighet, att överta sådan egendom.